

Sygn. akt I NO 38/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Księżak

w sprawie z odwołania E. O.

od decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2020 r. nr DKO-VII.(...)

o odmowie udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 1 lipca 2020 r.

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 stycznia 2020 r. (DKO-VII.(...)) Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 93 § 1, 3 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2019, poz. 52 ze zm.; dalej: pusp), odmówił E. O. – sędziemu Sądu Rejonowego w S. (dalej: odwołująca się, skarżąca) udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia.

W decyzji wskazano, że odwołująca się wnioskiem z 20 grudnia 2019 r. wystąpiła o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia na okres czterech miesięcy. We wniosku wskazano, że w ciągu kilku ostatnich lat stan zdrowia odwołującej się

uległ pogorszeniu. Od października 2019 r. odwołująca się przebywa na zwolnieniu lekarskim z powodu nasilenia dolegliwości ze strony kręgosłupa – odcinka szyjnego i lędźwiowego oraz uszkodzenia mięśnia nadgrzebieniowego i zapalenia kaletki podbarkowej ręki prawej. Ma również problemy jelitowe i ginekologiczne. W sierpniu 2014 r. przeszła ona zabieg operacyjny w obrębie kręgosłupa szyjnego. Po zabiegu tym – mimo propozycji – nie poddała się rehabilitacji. Natomiast od 2017 r. nasiliły się u niej problemy związane z chorobą kręgosłupa. W związku z tym aktualnie leczy się farmakologicznie i korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych. Konieczna jest również konsultacja neurochirurgiczna. We wniosku wskazano, że odwołująca się otrzymała skierowanie do P. w S., gdzie z dniem 11 lutego 2020 r. miała rozpocząć terapię oraz do P. w M., gdzie wyznaczono wizytę na 20 maja 2020 r. W okresie od 16 do 31 grudnia 2019 r. miała ona także korzystać z rehabilitacji leczniczej w Ośrodku Rehabilitacji SP ZOZ w S.. W styczniu 2020 r. miała zaś rozpocząć leczenie w O. w W. (poza jej miejscem zamieszkania) w związku z uszkodzeniem mięśnia nadgrzbietowego ręki prawej oraz zapalenia kaletki podbarkowej.

Minister Sprawiedliwości, w oparciu o załączone do wniosku dokumenty, ustalił, że odwołująca się była i jest leczona oraz diagnozowana z powodu schorzeń kręgosłupa oraz innych dolegliwości o charakterze ortopedycznym, a ponadto gastroenterologicznym i ginekologicznym. W dniu 5 sierpnia 2014 r. poddana została zabiegowi operacyjnemu odcinka szyjnego kręgosłupa. W grudniu 2017 r. rozpoznano u niej „lędźwioból” oraz widoczną w badaniu MR przewlekłą dyskopatię. Z ustaleń poczynionych w decyzji wynika, że od stycznia 2014 r. skarżąca jest leczona z powodu dyskopatii szyjnej wielopoziomowej i w związku z tym schorzeniem konieczne jest leczenie farmakologiczne i rehabilitacyjne – stacjonarne. Od 2017 r. odwołująca się z powodu wola guzowatego jest także objęta opieką poradni endokrynologicznej i wymaga stałej kontroli endokrynologicznej.

Uzasadniając odmowę udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia Minister Sprawiedliwości, po dokonaniu analizy przedłożonej dokumentacji medycznej, podkreślił, że wskazane we wniosku okoliczności nie uzasadniają udzielenia takiego urlopu. W decyzji podkreślono, że z przedstawionej przez E. O.

dokumentacji medycznej jedynie zaświadczenie z 21 listopada 2019 r. i dokument z przychodni O. w W. z 11 grudnia 2019 r. odnoszą się do aktualnego stanu zdrowia odwołującej się oraz do prowadzonego i planowanego leczenia. Jak przy tym zaznaczył Minister Sprawiedliwości, żaden z tych dokumentów nie odnosi się do potrzeby udzielenia odwołującej się płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w związku z prowadzonym leczeniem. Dokumentacja ta w istocie nie pozwala bowiem na ustalenie, na czym ma polegać planowana rehabilitacja w przychodni O. w W., i dlatego do jej przeprowadzenia konieczne jest korzystanie z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Brak jest również jakichkolwiek danych pozwalających na ustalenie przewidywanego okresu leczenia w P.. W decyzji wskazano nadto, że przedstawione dokumenty – zaświadczenia lekarskie – nie zawierają również wskazań co do rokowań, co jest szczególnie istotne, jeśli uwzględni się przewlekły charakter schorzeń rozpoznanych u skarżącej i fakt, że ich leczenie jest prowadzone przez wiele lat, a w ostatnim czasie – pomimo leczenia – miało dojść do zaostrzenia dolegliwości. W tym stanie rzeczy, wobec tego, że analiza wniosku oraz przedstawiona dokumentacja nie pozwala na ustalenie rodzaju i zakresu oraz czasu trwania planowanego procesu leczenia, Minister Sprawiedliwości odmówił odwołującej się udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia. Minister Sprawiedliwości podkreślił przy tym, że to, że leczenie ma być długotrwałe, samo przez się nie oznacza, że w całym okresie prowadzenia terapii konieczne jest powstrzymanie się przez skarżącą od pracy zawodowej.

E. O. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie i udzielenie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia zgodnie z wnioskiem, ewentualnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 93 § 1 pusp, poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy. Zdaniem skarżącej, przedstawiona przez nią dokumentacja, w tym zaświadczenia lekarskie, potwierdzały istnienie przesłanek uzasadniających udzielenie jej wnioskowanego urlopu. W ramach uzupełnienia argumentacji podniesionej we wniosku, skarżąca podkreśliła, że z zaświadczenia z 21 listopada 2019 r. jasno wynika, że w Poradni Neurologicznej Szpitala Wojewódzkiego w S. jest leczona od 20 stycznia 2014 r. do chwili obecnej.

Dokument ten zawiera również dane co do przyczyn leczenia, rodzaju schorzenia oraz zalecenie, że w związku z nasileniem choroby kręgosłupa konieczne jest leczenie farmakologiczne i rehabilitacyjne, a obecny stan zdrowia wymaga powstrzymania się od wykonywania obowiązków służbowych na okres kilku miesięcy w celu przeprowadzenia tego leczenia. Także zaświadczenie lekarskie z 11 grudnia 2019 r. wystawione przez lekarza ortopeda wskazuje na rodzaj schorzenia i konieczność długotrwałego leczenia, które wymaga powstrzymania się od wykonywania pracy zawodowej. Dodatkowo, skarżąca zwróciła uwagę, że w okresie od 16 do 31 grudnia 2019 r. korzystała z rehabilitacji leczniczej na terenie Ośrodka Rehabilitacji SP ZOZ w S.. Od stycznia 2020 r. miała przy tym rozpocząć zabiegi rehabilitacyjne na terenie O. w W., zaś w okresie od 11 do 24 lutego 2020 r. miało trwać leczenie w P. w S.

Skarżąca do odwołania dołączyła zaświadczenie z 5 lutego 2020 r. wystawione przez O. w W. z którego wynika, że odbyła już w tym ośrodku dwa cykle rehabilitacyjne, odpowiednio w okresie: 10-22 stycznia 2020 r. oraz 24 stycznia – 7 lutego 2020 r. Z zaświadczenia tego wynika również, że wskazana jest dalsza rehabilitacja przez okres co najmniej 3 miesięcy z powodu uszkodzenia mięśnia nadgrzebieniowego, dyskopatii kręgosłupa oraz po odbytej artroskopii.

Minister Sprawiedliwości, zajmując stanowisko w sprawie, wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 93 § 1 pusp, sędziemu można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Minister Sprawiedliwości; nie może on przekraczać sześciu miesięcy (art. 93 § 2 i 3 pusp). W przypadku odmowy udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia sędziemu przysługuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy odwołanie do Sądu Najwyższego (art. 93 § 4 pusp).

W judykaturze Sądu Najwyższego ugruntowane jest trafne stanowisko, że decyzja Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, o którym mowa w art. 93 § 1 pusp, nie ma charakteru swobodnego, uznaniowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z 15 marca 2018 r., III KRS 1/18; z 7 maja 2019 r., I NO 34/19). Podnosi się, że pomimo tego, że przepis art. 93 pusp nie precyzuje trybu podejmowania decyzji przez Ministra Sprawiedliwości i nie określa zasad procedowania w przedmiocie wniosku sędziego o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, to zważywszy na charakter tego urlopu (urlop udzielany „dla poratowania zdrowia”), który immanentnie wiąże się z oceną stanu zdrowia sędziego i rekomendowanym sposobem leczenia, należy przyjąć, że rozważając potrzebę jego udzielenia Minister Sprawiedliwości musi się opierać w niezbędnym zakresie, wyznaczonym przez indywidualne okoliczności każdego przypadku, na dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia sędziego, odnoszącej się zarówno do choroby stanowiącej przyczynę złożenia przez sędziego wniosku o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, jak i widoków na zakończone powodzeniem leczenie w okresie, na który został zawniioskowany urlop dla poratowania zdrowia. Taki sposób postępowania w przedmiocie wniosku o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia nie wynika wprawdzie wprost z regulacji przepisu art. 93 pusp. Jednak analiza istoty tej instytucji ustrojowej Prawa o ustroju sądów powszechnych sprzeciwia się uznaniu, że Minister Sprawiedliwości przy podejmowaniu decyzji odnośnie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia może odstąpić od zbadania istnienia okoliczności przemawiających za udzieleniem urlopu dla poratowania zdrowia, to zaś wymaga dysponowania przez Ministra Sprawiedliwości odpowiednim materiałem dowodowym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2019 r., I NO 34/19).

W konsekwencji, w orzecznictwie trafnie przyjmuje się, że przy ocenie zasadności wniosku sędziego złożonego w trybie art. 93 pusp, każdorazowo konieczna jest analiza spełnienia następujących przesłanek:

- musi wystąpić konkretna choroba, która czasowo uniemożliwia wykonywanie obowiązków zawodowych;
- leczenie tej choroby wymaga czasowego powstrzymania się przez sędziego od pełnienia służby;

- urlop dla poratowania zdrowia może być udzielony tylko w konkretnym celu, który wiąże się z przeprowadzeniem planowanego leczenia, zleconego przez lekarza;

- urlop dla poratowania zdrowia musi mieć oparcie w zaświadczeniu lekarskim;

- urlop taki powinien być przyznany, gdy zaplanowane leczenie rokuje powrót sędziego do pełnienia służby (podobnie: Sąd Najwyższy w wyroku z 10 stycznia 2019 r., I NO 30/18).

Odnosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, przyjąć należy, że decyzja Ministra Sprawiedliwości odmawiająca skarżącej przyznania urlopu dla poratowania zdrowia odpowiada prawu. Wbrew twierdzeniom skarżącej, w rozpoznawanej sprawie nie doszło bowiem do naruszenia art. 93 § 1 pusp.

Z treści przedłożonych przez E. O. dokumentów (obrazujących aktualny stan zdrowia skarżącej) w postaci zaświadczenia lekarskiego z 21 listopada 2019 r. z Poradni Neurologicznej przy Szpitalu Wojewódzkim w S. oraz zaświadczenia lekarskiego z 11 grudnia 2019 r., wystawionego przez lekarza pracującego w O. w W., wynika jedynie ogólne stwierdzenie, że z uwagi na zdiagnozowane schorzenia odwołująca się wymaga długotrwałego (przez okres kilku miesięcy) powstrzymania się od pracy zawodowej w celu przeprowadzenia leczenia. Dokumentacja ta nie zawiera już jednak dalszych (szczegółowych) informacji co do przebiegu planowanego leczenia, czy rehabilitacji, a w szczególności nie zawiera konkretnych informacji co do okresu przewidywanego procesu leczenia i rehabilitacji. Z analizy wspomnianych zaświadczeń (oraz innych przedłożonych w sprawie dokumentów) nie można przy tym wywnioskować, jakie są widoki co do stanu zdrowia skarżącej na przyszłość.

Z powyższych względów, w ocenie Sądu Najwyższego, trafnie Minister Sprawiedliwości uznał, że w przypadku odwołującej się – na moment wydania zaskarżonej decyzji – nie zostały spełnione przesłanki udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, wynikające z art. 93 § 1 pusp. W oparciu o przedłożoną do wniosku dokumentację nie sposób bowiem zweryfikować, czy istnieje realna potrzeba udzielenia wnioskowanego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze czterech miesięcy i czy zalecony (lecz nieskonkretyzowany w istocie) proces

leczenia rokuje powrót skarżącej do pełnienia służby. Należy też przyznać rację Ministrowi Sprawiedliwości, że samo udokumentowanie stwierdzenia choroby, która uprawnia do wydania zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy, nie warunkuje jeszcze przyznania urlopu dla poratowania zdrowia. Również subiektywne okoliczności podnoszone w odwołaniu, wskazujące jedynie na dogodność połączenia planowanych zabiegów z powstrzymaniem się od świadczenia pracy w tym okresie, nie mogą mieć charakteru decydującego.

Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że w sprawach z odwołania od decyzji Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie odmowy oddzielenia urlopu dla poratowania zdrowia zasadniczo cezurę dla ustalenia stanu faktycznego i prawnego stanowi data wydania decyzji. Sąd Najwyższy w tej kategorii spraw jest nadto związany ustalonym w decyzji stanem faktycznym, w odniesieniu do którego nie zostały podniesione w odwołaniu uchybienia procesowe, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie. W tej sytuacji, Sąd Najwyższy nie mógł zatem uwzględnić okoliczności wynikających z dołączonego do odwołania zaświadczenia z 5 lutego 2020 r., skoro dokument ten został wystawiony już po wydaniu zaskarżonej decyzji.

Jednocześnie podkreślić należy, że ustawa nie przewiduje ograniczeń w zakresie ponawiania wniosku o urlop dla poratowania zdrowia. Tym samym skarżąca może ponowić swój wniosek, o ile uzyska zaświadczenie lekarskie zawierające informacje pozwalające Ministrowi Sprawiedliwości dokonać jego miarodajnej oceny w świetle art. 93 § 1 pusp.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 93 § 4 pusp w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., oddalił odwołanie.